[2019] 16 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1086

ਮਲਾਰਵਿਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9196-97)

9 ਦਸੰਬਰ, 2019

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 - ਐੱਸ.166-ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਧੀਆਂ) ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 36.76 ਏਕੜ (ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ) ਅਤੇ ਉਹ ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਵਾਈਨ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵੀ ਸੀ-90,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ-ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 2,04,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ 7.50% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 33,55,000/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਯੋਜਿਤਃ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 1 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਕੜਿਆਂ' ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਔਸਤਨ ਦੋ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ-ਇਸ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਸੰਭਾਵਤ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ-ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ,

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1997-98 ਲਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਾ ਕਿ 1999-2000 ਅਤੇ 2000-01 ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ-ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। 1,04,987-ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੁਪਏ 3,16,118 X 13 = Rs.41,09,534/- ਹੈ-ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ Rs.15,000,15,000 ਅਤੇ 40,000 ਜੋੜੇ ਗਏ-ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜਾ Rs.42,29,534/- ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 2,11,131 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਣ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1997-1998 ਲਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 1999-2000 ਅਤੇ 2000-2001 ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਲਹੀਣਤਾ ਇੱਕ ਕਟੌਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਉਪਯੋਗੀ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਠੇਸ ਜਾਂ ਅਮੂਰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐੱਮ. ਏ. ਸੀ. ਟੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਠੇਸ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। 1,04,987 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਕਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਕਮ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਹੈਃ ਰੁਪਏ 2,11,131 + 1,04,987 = ਰੁਪਏ 3,16,118। [ਪੈਰਾ 10,12 ਅਤੇ 13] [1091-ਜੀ; 1092-ਏ-ਸੀ; 1093-ਬੀ-ਡੀ]

1.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ (i) ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 49 ਸਾਲ ਸੀ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। 25% ਰੁਪਏ ਦਾ 3,16,118 = 79,029.5। ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਾ, ਰੁਪਏ 3,16,118 + 79,029.5 = 3,95,147.5 ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 30 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 4, ਇੱਕ ਵਿਆਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਜਿੱਥੇ ਚਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਪੰਜਵਾਂ ਜਾਂ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। 20% 3, 95 ਰੁਪਏ, 147.5 = 79,029.5। ਸ਼ੁੱਧ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 3,95 ਰੁਪਏ, 147.5-79,029.5 = 3,16,118 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 46 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗੁਣਕ 13 ਹੈ। ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਰੁਪਏ 3,16,118 x 13 = ਰੁਪਏ 41,09,534 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000,15,000 ਅਤੇ 40,000 ਰੁਪਏ ਜੋੜੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 14,16] [1093-ਡੀ-ਜੀ; 1094-ਏ-ਈ]

ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2009) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 121: [2009] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 1098|

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਯੋਗੇਸ਼ ਦੇਵੀ (2012) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 613-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

(2012) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 613	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
(2017) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 680	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 14**
[2009] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1098	**ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ**	**ਪੈਰਾ 14**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9196-9197।

2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਵਿਭਿੰਨ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1635 ਅਤੇ 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 20.07.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ|

ਜੈਅੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਲਵਿਕਾ ਜੈਅੰਤ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਰਵੀ ਬਖਸ਼ੀ, ਸੁਧੀਰ ਮਾਥੁਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਇਮਾ ਫਿਰੋਜ਼, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਕੁਮਾਰ, ਸੀ. ਐੱਸ. ਅਸ਼ਰੀ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ 20 ਜੁਲਾਈ 2018 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਰਾਣੀਪੇਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਉਲਟ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਰੰਗਨਾਥਨ ਦੇ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 25 ਮਈ 2001 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਟੀ. ਐੱਨ. 23 ਏ 7549 ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲਗਭਗ 12 ਵਜੇਃ 45 ਸਵੇਰੇ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਟੀ. ਐੱਨ. 20 ਜ਼ੈੱਡ 1613 ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਟਾਟਾ ਸੀਅਰਾ ਕਾਰ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆਈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ। ਅਰੰਗਨਾਥਨ

ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਧੀਆਂ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਨ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 11 ਜੁਲਾਈ 2012 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 7.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 4,48 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2,50,000 ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 59,04,000 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ 33,55,000 ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

4. ਹਾਦਸੇ ਵੇਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 49 ਸਾਲ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੀਮਿੰਟ ਦਾ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ 1 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 89,590 ਰੁਪਏ ਦੱਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਲਈ 30,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 4,60,298 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 5,98 ਰੁਪਏ, 387.40 ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸਾ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 13 ਦੇ ਗੁਣਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ Rs.58,34,277 ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਸਮੂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ

ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ 70,000 ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 59,04,000 ਦਾ ਮੁਆਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲਾਂ 1995-1996 ਤੋਂ 2000-2001 ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ, ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 1997-1998 ਲਈ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰੁਪਏ 2,09,211 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 40,000 ਰੁਪਏ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 2,50,000 ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 13 ਦੇ ਗੁਣਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਰੁਪਏ 32,50,000 ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਸਮੂਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਰੁਪਏ 1,05,000 ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 33,55,000 ਦਾ ਮੁਆਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀਃ

(i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 52 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

((2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਲਵੈਂਸੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

(3) ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਲੈਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਥਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਈ ਹੈ; ਅਤੇ

(4) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

8. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀਃ

(i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

((2) ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

((iii) ਸਥਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ

((iv) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

9. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

10. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 36.76 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੁੱਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1997-1998 ਲਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈਃ

“ਘਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਮਦਨ-ਰੁਪਏ। 1, 920

ਵਪਾਰਕ ਲਾਭ (14. ਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)-ਰੁ. 1,21,071

ਸ਼ੁੱਧ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਮਦਨ-ਰੁ. 88, 140 "

ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 2,11,131 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇ, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1997-1998 ਲਈ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 1999-2000 ਅਤੇ 2000-2001 ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

11. ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਯੋਗੇਸ਼ ਦੇਵੀ (2012) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 613 ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਿੱਥੇ "ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। " ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਜੋ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਮੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।”

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

12. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ, ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਨੂੰ 21,642,74,685 ਅਤੇ 7701 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਮੁੱਲਹੀਣਤਾ ਇੱਕ ਕਟੌਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਉਪਯੋਗੀ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਜਾਂ ਅਮੂਰਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐੱਮ. ਏ. ਸੀ. ਟੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਠੋਸ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

13. ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮੁਥ ਰਾਜ ਨੇ ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ 31 ਮਾਰਚ 1997 ਦੀ ਪਵਈ ਵਾਈਨਜ਼, ਸ਼ੋਲਿੰਘੁਰ ਦੀ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1997-1998 ਦੀ ਸੰਤੁਲਨ ਸ਼ੀਟ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਪੇਡ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 1,04,987 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਕਮ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਕਮ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਹੈਃ ਰੁਪਏ 2,11,131 + 1,04,987 = ਰੁਪਏ 3,16,118।

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

(i) ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 49 ਸਾਲ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੀਮਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (2017) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 680,25% ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਜੋੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। 25% ਰੁਪਏ ਦਾ 3,16,118 = 79,029.5। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ, ਰੁਪਏ 3,16,118 + 79,029.5 = 3,95,147.5; ਅਤੇ

((ii) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 30 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2009) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 121, ਇੱਕ ਵਿਆਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਜਿੱਥੇ ਨਿਰਭਰ ਚਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਨ, ਪੰਜਵਾਂ ਜਾਂ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। 20% 3, 95 ਰੁਪਏ, 147.5 = 79,029.5। ਸ਼ੁੱਧ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 3,95 ਰੁਪਏ, 147.5-79,029.5 = 3,16,118 ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਵਰਮਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 46 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗੁਣਕ 13 ਹੈ। ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਰੁਪਏ 3,16,118 X 13 = ਰੁਪਏ 41,09,534 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000,15,000 ਅਤੇ 40,000 ਰੁਪਏ ਜੋੜੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

15. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇਃ

ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	ਰੁਪਏ 41,09,534
ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ	15, 000 ਰੁਪਏ
ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	15, 000 ਰੁਪਏ
ਸੰਘ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	40, 000 ਰੁਪਏ
ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	50, 000 ਰੁਪਏ
	ਰੁਪਏ 42,29,534

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੈ।

17. ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Tarun Mehra

Advocate